Yirmi Beşinci Söz üzerine

Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesi. Risale-i Nurdaki her bölümün anlaşılabilmesi için anahtar kelimeleri vardır. Dolayısıyla Yirmi Beşinci Söz'ü de daha iyi anlamak için bu anahtar kelimelerin bilinmesi gerekir. Yirmi Beşinci Söz çok farklı bir şekilde yazlmıştır. Bütünü birbirine bağlı şemalar şeklindedir. Bu bölüme başlamadan önce nerede ne var tarzında bir harita gibi şemaya bakarak okunduğunda anlaşılmasına ciddi yardımcı olacağını düşünmekteyiz. Bu gerekçeyle bu bölümün içeriğini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Üstad Hazretleri Yirmi Beşinci Söz'e bir ihtarla başlamakta ve şunları söylemektedir: İhtar (Şu sözün başında Beş şuleyi yazmak niyet ettik. Fakat Birinci Şule'nin ahirlerinde eski hurufatla tab etmek için gayet sür'atle yazmaya mecbur olduk. Hatta bazı gün yirmi otuz sayfayı iki üç saat içinde yazıyorduk. Onun için üç Şule'yi ihtisaren, icmalen yazarak iki Şule'yi de şimdilik terk ettik.)

Yirmi Beşinci Söz'ün ehemmiyeti ile ilgi olarak Üstad Hazretleri "Yirmi Beşinci Söz'e 25 altın belki elmas veririm."1 diyor. Yine Re'fet ve Hulusi abiler Yirmi Beşinci Söz'le ilgili intibalarını şu şekilde ifade etmişler: "Yirmi Beşinci Söz'ü, tashih olunmak üzere huzur-u âlinize takdim ediyorum. İ'caz-ı Kur'ân elhak bir şaheserdir. İhtiva ettiği hayret-bahş hakaik itibariyle asar-ı aliyenizin en mühimmidir. Mu'cizat-ı Ahmediyeyi okudum. Çok çok mükemmel ve ruha ulviyet ve inkişaf bahşeden çok kıymettar bir eserdi. Şu kadar ki, mu'cizat-i Ahmediyenin en büyüğü Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan olduğuna göre, i'caz-ı Kur'ân'ın ruhumda husule getirdiği tebeddülat ve münderecatından ettiğim istifade çok azimdir." 2

Hulusi Ağabey ise şunları söylüyor: "Yirmi Beşinci Söz, i'caz-ı Kur'ân'ı çok parlak bir tarzda ispat eden, ehl-i Kur'ân'a mesned ve melce ve mahzen-i esrar ve guruh-u isyan ve tuğyan ve küfrana bütün levazimat-ı harbiyeyi cami muhlik bir silahhane, yıkılmaz aşılmaz geçilmez bir sur."

Yirmi Beşinci Söz bir Mukaddeme ile başlamaktadır. Mukaddeme üç cüz vardır. Birinci cüzde 29 maddelik Kur'ân'ın tarifi yapılmaktadır. İkinci cüzde "tetimme" tarif denilerek Kur'an'ın tarifine 11 maddelik bir ek daha yapılmıştır. Üçüncü cüzde ise, Kur'ân'ın özelliklerinden bahsedilmektedir.

Üstad'ın da başta söylediği gibi "beş şuleye niyet ettikleri" halde "iki şuleyi de şimdilik terk ettik" dediği Yirmi Beşinci Söz'ün içeriği olan üç şulenin açılımını şu şekilde yapmak mümkündür.

1.ŞULE

Üç şuaya ayrılmaktadır.

BİRİNCİ ŞUA: Derece-i belagat-i Ku'âniye: İki surete ayrılmaktadır. 1.suret: İ'cazı vardır. 2.suret: Belagatındaki i'caz-ı

Kur’âninin hikmeti: Beş noktaya ayrılır: 1-Kur’ân’ın nazmında bir cezalet-i harika vardır. 2-Manasındaki belagat-ı harikasıdır. 3-Üslubundaki bedaati harikadır. 4-lafzındaki fesahat-ı harikasıdır. 5-Beyanındaki beraatıdır. Sekize ayrılmaktadır: 1-Makam-ı terğib ve teşvik. 2-Makam-ı tevhib ve tehdit. 3-Makam-ı medih. 4-Makam-ı zecr ve zemm. 5-Makam-ı ispat. 6- Makam-ı isbatın icazlı i’cazı. 7-Makam-ı irşad. 8-Makam- ifham ve ilzam.

İKİNCİ ŞUA: Kur’ân’ın camiiyet-i harikuladesidir. Beş lem’aya ayrılmakkadır. 1. Lem’a: Lafzındaki camiiyeti. 2.Lem’a: Manasındaki camiiyet-i harikadır. 3.Lem’a: İlmindeki camiiyet-i harikasıdır. 4.Lem’a: Mebahisindeki camiiyet-i harikasıdır. 5.Lem’a: Kur’ân’ın üslub ve icazındaki camiiyet-i harikadır. Beş ışık var: 1. Işık: Üslub-u Kur’ân’ın acaib camiiyeti. 2. Işık: Ayat-ı Kur’ân’iyedeki emir ve nehiy vaad ve vaid. 3. Işık: Kur’ân’ın i’cazkârane icazıdır. 4. Işık: İcaz-ı Kur’ân’ın cami ve harikalığıdır. 5. Işık: Kur’ân’ın makasid ve mesail, letaif ve mehasin cihetiyle caiiyet-i harikasıdır.

ÜÇÜNCÜ ŞUA: Kur’ân’ı Mü’cizü’l Beyanın ihbarat- gaybiyesidir ve şebabetini muhafaza etmesi ve her türlü tabaka insana muvafık gelmesi: Üç cilveye ayrılmaktadır.

1. Cilve: Üç şavk’a ayrılmakatıdr.

1.Şavk: Maziye ait ihbarat-ı gaybiyesi.

2.Şavk: İstikbale ait ihbarat-ı gaybiyesi.

3.Şavk: Hakaik-i ilahiyeye ve hakaik-i kevniye ve umur-u uhreviyeye dair ihbarat-ı gaybiyesidir.

2. Cilve: Kur’ân-ın şebabetidir.

3.Cilve: Her asırdaki tabaka-i beşere hitabı.

2.ŞULE

Üç nuru vardır.

BİRİNCİ NUR: Kur’ân-ı mü’cizul beyanın heyet-i mecmuasında rakik bir selaset faik bir selamet metin bir tesanüd, muhkem bir tenasüb.

İKİNCİ NUR: Kur’ân-ı Kerim’in ayetlerinin hatimelerinde gösterdiği fezlekeler ve Esma-i Hüsna cihetindeki üslub-u bedisinde olan meziyetlerine dair.

10 bölüme ayrılmaktadır: 1. Meziyet-i cezalet. 2.Nükte-i belagat. 3.meziyet-i cezalet. 4.Nükte-i belagat. 5.meziyet-i cezalet. 6.Nükte-i belagat. 7. Sırrı belagat. 8. Meziyet-i cezalet. 9.Nükte-i belagat. 10.Nükte-i belagat.

ÜÇÜNCÜ NUR: Kur’ân’ın başka kelamlarla kabili kıyas olamaması.

3. ŞULE

Üç ziyaya ayrılmaktadır:

1.ZİYA: Kur’ân’ın her bir ayetinin birer necm-i sakıb gibi i’caz ve hidayet nurunu neşretmesi.

2. ZİYA: Hikmet-i Kur’âni’yenin karşısında felsefe-i beşeriyenin sukutu.

3. ZİYA: Kur’ân’ın şakirdleri olan asfiya ve evliya ve hükemanın münevver kısmı olan hükema-i İşrakiyyunun hikmetleriyle, Kur’ân’ın hikmetine karşı derecesi.

Mehmet Bilgin

Dipnot:

1-Kastamonu Lahikası, s.31.,
2-Kastamonu Lahikası, s.53.,
3-Barla Lahikası, s.55.,